

ZJAZD WOJEWÓDZKICH KONSERWATORÓW ZABYTEKÓW W ROSKOSZY 9-10 czerwca 2008 r.

W dniach 9-10 czerwca 2008 r. w Roskoszy koło Białej Podlaskiej odbył się zorganizowany przez KOBiDZ, przy współpracy Delegatury WUOZ w Białej Podlaskiej, zjazd wojewódzkich konserwatorów zabytków oraz przedstawicieli Departamentu Ochrony Zabytków MKiDN. Konferencja poświęcona była projektowi zmian w Rozporządzeniu Ministra Kultury w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych. W dyskusji skupiono się na kluczowych zagadnieniach będących przedmiotem ww. rozporządzenia: uprawnieniach do wykonywania prac i badań przy zabytkach,

pozwoleniach na prowadzenie tych działań oraz metodach egzekwowania realizacji warunków określanych w pozwoleniach. W podsumowaniu konferencji zaproponowano wiele szczegółowych rozwiązań dotyczących omawianych zagadnień.

odbytymi w trakcie studiów, w tym minimum ośmiomiesięczna praktyka na stanowiskach o skomplikowanej stratyfikacji. Postulowano także wprowadzenie do Rozporządzenia zapisów prawnych umożliwiających, w określonych sytuacjach, zawieszanie uprawnień do

1. Kapliczka w skansenie w Zaborku. Fot. B. Skaldawski.

1. Chapel in a Skansen in Zaborek. Photo: B. Skaldawski.

2. Zespół parkowo-palacowy w Roskoszy. Fot. B. Skaldawski.

2. Park-palace complex in Roskosz. Fot. B. Skaldawski.

W zakresie uprawnień umożliwiających prowadzenie badań i prac przy zabytkach postulowano utrzymanie wymogu odbycia praktyk zawodowych, jako warunku otrzymania uprawnień, jednak wnioskowano o zmianę obecnych zapisów prawnych regulujących tę kwestię. W odniesieniu do kierowania badaniami archeologicznymi warunkiem uzyskania uprawnień, zdaniem uczestników konferencji, powinna być dwunastomiesięczna praktyka wykopaliskowa liczona włącznie z badaniami archeologicznymi

wykonywania prac przy zabytkach, co zdaniem uczestników spotkania pomogłoby w egzekwowaniu warunków określanych w pozwoleniach na prowadzenie prac przy zabytkach oraz sprzyjało wyższemu merytorycznie poziomowi ich prowadzenia.

Omówiono także kwestie związane z wydawaniem pozwoleń na prowadzenie badań i prac przy zabytkach. Zaproponowano wprowadzenie jednego wzoru pozwoleń i dokładne określenie załączników, jakie muszą być dołączone każdorazowo do wniosku o pozwolenie.

Jednocześnie zasugerowano, aby – w zależności od typu zabytku oraz rodzaju prac i badań, jakich dotyczy wnioski – ściśle ustalone były warunki, których spełnienie w trakcie badań ograniczyłoby obecnie istniejącą dowolność w tym

względnie. Postulowano wprowadzenie standardu rozliczania się wykonawców z prowadzonych działań. Zwrócono uwagę na potrzebę prowadzenia aktualizowanej na bieżąco ewidencji wydawanych pozwoleń, co w znacznym

stopniu ułatwiłoby przeciwdziałanie nieprawidłowościom.

Uczestnicy zjazdu odbyli także objazd studyjny po najciekawszych miejscach regionu.

Bartosz Skaldawski

CONVENTION OF VOIVODESHIP CONSERVATORS OF HISTORICAL MONUMENTS IN ROSKOSZ

9-10 June 2008

A convention of voivodeship conservators of historical monuments and representatives of the Department for the Protection of Historical Monuments at the Ministry of Culture and National Heritage was held in Roskosz near Biała Podlaska on 9-10 June 2008.

The conference considered a project of changes in the resolu-

tion issued by the Minister of Culture and relating to conservation, restoration, construction and architectural studies as well as other activity involving monuments listed in the register of historical monuments as well as archaeological studies and the search for concealed or abandoned moveable historical monuments.

The debate focused on crucial questions comprising the above-mentioned resolution: the right to conduct work and examine monuments, and the methods of implementing the realisation of conditions defined in suitable permits. The conference summary proposed a number of detailed solutions concerning the discussed problems.

POWOŁANIE KOLEGIUM DORADCZEGO DS. OCHRONY ZAMKÓW ŚREDNIOWIECZNYCH W POLSCE

Środowisko konserwatorskie w ostatnich latach z coraz większym niepokojem obserwuje działania inwestycyjne dokonywane w zam-

kach średniowiecznych. Rodzące się pytania z pogranicza architektury i urbanistyki o aktualność ruiny we współczesnej przestrzeni rozstrzygane są jednoznacznie. Godnie starzejące się średniowieczne ruiny zamków w ramach estetycznego i harmonijnego kształtowania przestrzeni wzbudzają emocje, ale współczesny użytkownik nie zadowolona się jedynie emocjami. Najbardziej oczekiwana społecznie jest nowa użyteczna funkcja i to nawet za cenę niedostępności wykreowanego obiektu, jak dzieje się w przypadku adaptacji na hotele. Wprowadzanie nowych funkcji w stare mury i ruiny jest fascynującym doświadczeniem dla projektantów. Również dążenie społeczności lokalnych do wprowadzenia w ruiny zamków życia przyjmowane jest ze zrozumieniem, gdyż odbudowa z ruin może stać

się kołem zamachowym rozwoju małej miejscowości.

Zmiana ustrojowa w Polsce i dokonujące się zmiany własnościowe w tej grupie zabytków w sposób bardzo dobitny uwiaryściły słabość dotychczas istniejących procedur, zasad postępowania konserwatorskiego, a być może i rozwiązań legislacyjnych. Podjęte działania przy zamkach w Tykocinie, Bobolicach, Wytrzystce, a ostatnio w Ciechanowie stały się okazją do dyskusji wykraczającej daleko poza środowisko fachowców. Próbą odpowiedzi na wiele ważnych pytań miała być konferencja „Ochrona zabytków architektury obronnej – teoria a praktyka”, zorganizowana w Dziadkowie 18-20 października 2007 r. przez Polski Komitet Narodowy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS,

1. Rytro. Fot. I. Malawska, 2008 r.
1. Rytro. Photo: I. Malawska, 2008.

Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej – Zakład Konserwacji Zabytków oraz Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków.

Burzliwa dyskusja podczas konferencji uwidoczniła potrzebę zajęcia się tą problematyką w sposób systemowy. Dlatego też 7 grudnia 2007 r. dyrektor Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków powołał Kolegium z udziałem przedstawicieli Komisji Teorii Konserwatorskiej i Architektury Militarnej PKN ICOMOS, przedstawicieli czterech środowisk akademickich (Politechniki Warszawskiej, Gdańskiej, Lubelskiej i Uniwersytetu Łódzkiego), przedstawiciela środowiska wojewódzkich konserwatorów zabytków oraz pracownika KOBiDZ.

Zadaniem Kolegium jest wypracowanie strategii ochrony zamków średniowiecznych w Polsce. Odbłyły się trzy robocze posiedzenia oraz seminarium połączone z naukowym objazdem zamków w Małopolsce (Kraków, 29-31 lipca 2008 r.).

Stwierdzono, że największy napór inwestycyjny skierowany jest na ruiny zamków. Do dalszych prac przyjęto więc założenia wypracowane przez środowisko konserwatorskie na konferencji w Działdowie: ruina zabytkowa, powstała w procesie długotrwałego niszczenia, jest równoprawnym zabytkiem; nie każda ruina nadaje się do utrwalenia; nie wszystkie ruiny są równie cenne.

2. Korzkiew. Fot. I. Malawska, 2008 r.
2. Korzkiew. Photo: I. Malawska, 2008.

Należy mieć świadomość, że ruiny stale ulegają niszczeniu, a ich utrwalanie powinno być systematycznie powtarzane.

Uznano, że nadal bardzo istotnym problemem pozostaje zweryfikowanie zasobu, a także dopracowanie definicji oraz terminologii koniecznej do jego opisanie. Ożywiony ruch inwestycyjny przy ruinach zamków, obserwowany w całej Polsce, wymusza opracowanie aktualnej diagnozy w kilku obszarach problemowych, takich jak: określe-

nie (często przypomnienie) zasad postępowania konserwatorskiego przy ruinie i kryteriów podejmowania decyzji o ich przekształceniu, standardy sporządzania i wykorzystywania do działań praktycznych dokumentacji badawczej, zakres ingerencji w substancję zabytkową w projektach zagospodarowania zamków i ruin zamkowych, zdefiniowanie formy monitorowania obiektów, a także działania edukacyjne.

Iga Malawska

THE ESTABLISHMENT OF AN ADVISORY COLLEGE FOR PROTECTING MEDIAEVAL CASTLES IN POLAND

In recent years the conservation milieu has been observing with increasing anxiety assorted investments conducted in mediaeval castles. The introduction of new functions into old walls and ruins is indubitably a fascinating experience for the designers. The recon-

struction of ruins may also prove to be a motor force for the development of small localities.

Systemic transformations in Poland and accompanying ownership changes affecting this particular group of monuments have vividly revealed the frailty of the existing

procedures, the principles of conservation undertakings and, quite possibly, the existing legislation solutions.

On 7 December 2007 the head of the National Heritage Board of Poland established a College involving the Commission of

Conservation Theory and Military Architecture at the Polish National Committee of ICOMOS, representatives of the academic environments of the Warsaw, Gdańsk and Lublin Polytechnics as well as Łódź

University, together with a representative of the voivodeship conservators of historical monuments and an employee of the National Heritage Board of Poland. The task of the College consists of devising

a strategy for the protection of mediaeval castles in Poland. Up to now, it has held three sessions and a seminar combined with a scientific tour of the castles of Little Poland (Cracow, 29-31 July 2008).

POLSKO-UKRAIŃSKIE SEMINARIUM „OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – PODSTAWA TOŻSAMOŚCI NARODU”

Żółkiew-Zamość, 30 czerwca - 3 lipca 2008 r.

1. Obrady seminaryjne. Fot. A. Hanaka.
1. Seminar debates. Photo: A. Hanaka.

W dniach 30 czerwca - 3 lipca 2008 r. w Żółkwi i w Zamościu odbyło się polsko-ukraińskie seminarium zatytułowane „Ochrona dziedzictwa kulturowego – podstawa tożsamości narodu”. Wzięli w nim udział słuchacze z ukraińskich instytucji, głównie zastępcy starostów powiatów obwodu lwowskiego oraz pracownicy oddziałów ochrony dziedzictwa kulturowego urzędów powiatowych. Seminarium jest wynikiem międzysąsiedzkiej współpracy w dziedzinie szeroko pojętego zagadnienia opieki nad dziedzictwem kulturowym. Zorganizowane zostało przez Centrum Konserwacji w Żółkwi, instytucję powstałą z inicjatywy współpracującego z KOBiDZ dyrektora

Państwowego Historyczno-Architektonicznego Rezerwatu Miasta Żółkwi – Wołodymira Gerycza, której celem jest propagowanie wiedzy konserwatorskiej wśród urzędników okręgu lwowskiego, a także wszystkich osób związanych w sposób bezpośredni lub pośredni z ochroną zabytków. W organizacji przedsięwzięcia wzięły również udział władze Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu oraz Centrum Informacji Europejskiej Europe Direct w Zamościu.

Idea seminarium polega na organizowaniu cyklicznych spotkań polskich i ukraińskich specjalistów z różnych dziedzin związanych z ochroną zabytków, muzealnictwem itp., wymianie doświadczeń,

zapoznawaniu się z problemami napotykanymi w codziennej pracy.

Seminarium podzielone zostało na dwie części. Początek spotkania miał miejsce w Żółkwi, natomiast druga część odbyła się w Zamościu. Oprócz wykładów i dyskusji uczestnicy zwiedzili zabytkowe obiekty w obu miastach i zapoznali się z ich sytuacją. KOBiDZ uczestniczył w części polskiej seminarium, w dniach 2-3 lipca. Dyrektor Gerycz zwrócił się z prośbą o przygotowanie przez KOBiDZ wykładów na temat systemu ochrony zabytków w Polsce. W przyszłości przewidziane są kolejne spotkania.

Anna Hanaka

**POLISH-UKRAINIAN SEMINAR “THE PROTECTION OF THE CULTURAL HERITAGE
– THE FOUNDATION OF NATIONAL IDENTITY”
Żółkiew-Zamość, 30 June - 3 July 2008**

A Polish-Ukrainian seminar entitled “The Protection of Cultural Heritage – the Foundation of National Identity” was held on 30 June-3 July 2008.

The first part of the meeting took place in Żółkiew, and the sec-

ond one – in Zamość. The participants included representatives of assorted Ukrainian institutions, chiefly deputy starostas of counties in the district of Lviv and employees of the cultural heritage protection departments in county offices.

The seminar was organised by the Conservation Centre in Żółkiew, cooperating with the authorities of the University of Management and Administration in Zamość and the European Information Centre Europe Direct in Zamość.

**DRUGIE SPOTKANIE KOLEGIUM DORADCZEGO DS. ARCHEOLOGII
21 sierpnia 2008 r.**

Dnia 21 sierpnia 2008 r. odbyło się drugie spotkanie Kolegium Doradczego ds. Archeologii Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków, poświęcone bieżącym problemom konserwatorstwa archeologicznego. Omówiono dwa zagadnienia: problem magazynów archeologicznych oraz współpracę KOBiDZ z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad.

Posiedzenie rozpoczęto od przedstawienia postępów prac nad przygotowaną przez KOBiDZ propozycją poprawki do Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. Zatwierdzono ostateczną wersję tekstu *Standardy metodyczne i dokumentacyjne prac wykopaliskowych i opracowań ich wyników*, przygotowywanego dla GDDKiA, co zakończyło pracę nad tym dokumentem.

Omawianie problemu magazynów archeologicznych w Polsce poprzedziło zreferowanie wyników ankiety na temat stanów magazynowych. Zaprezentowano przykłady wzorcowych składnic zbiorów archeologicznych. Podczas dyskusji członkowie kolegium przedstawiali miejsca, gdzie brak przestrzeni magazynowej jest szczególnym problemem. Za warunek konieczny do powstania nowych magazynów uznano zainteresowanie władz samorządowych. Wskazano na potrzebę wprowadzenia mechanizmu pozwalającego na pobranie zabytków w depozyt na czas ich opracowania. Dyskutowano także o problemach związanych z przechowywaniem masowych materiałów zabytkowych.

Drugą część spotkania poświęcono współpracy KOBiDZ

z GDDKiA. Omawiano problemy związane z dynamicznie zwiększającą się liczbą planowanych inwestycji drogowych, co pociąga za sobą wzrost liczby ratowniczych badań archeologicznych.

Ustalono, że następne spotkanie, planowane na 17 listopada 2008 r., poświęcone będzie przyszłości programu „Archeologiczne zdjęcie Polski” oraz projektowi zmian w Rozporządzeniu Ministra Kultury w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych.

Michał Grabowski

**THE SECOND MEETING OF THE ARCHAEOLOGY ADVISORY COLLEGE
21 August 2008**

The second meeting of the Archaeology Advisory College at the National Heritage Board of Poland, held on 21 August 2008, considered current problems of archaeological conservation.

The first part discussed archaeological storehouses, presented

exemplary solutions, and recognised the interest of self-government authorities to be a necessary condition for the establishment of new facilities.

The second part of the meeting was devoted to cooperation between the National Heritage Board

of Poland and the General Head Office of National Roads and Highways. The participants discussed problems associated with a rapid increase in the number of planned road investments, which leads to the growth of salvage-oriented archaeological studies.

Korzenie tradycji. Od ojcowizny do ojczyzny

wrzesień
2008

EUROPEJSKIE
DNI
DZIEDZICTWA

www.edd.com.pl

PAŃSTWO HONOROWE

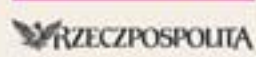
MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

KOORDYNATOR OŚWIĘTLENIA

KRAJOWY OŚRODEK
BADAN I DOKUMENTACJI ZABYTEKÓW
NATIONAL INSTITUTE OF CULTURAL HERITAGE

ODKRYWAJMY WRAZEM NIEZNAJANE

SPOTKANIA
Z ZABYTEKAMI

podroze.pl

SPÓŁKA MEDIALNA

KARTOZKI

